

באר אברהם

להפצת אור תורתו ותולדותיו סבארו של הצדיק השפלא פועל הישועות
הרה"ק ר' אברהם מקנענהניטש זי"ע
בהרה"ק ר' יהודה צבי (השני) סטרעטין סני"כ בעיר בודאפעשט

גליון פ'
משפטים

על פי הבאר

ויקרא באזני העם ויאמרו כל אשר דבר ה' נעשה ונשמע
(כד, ז)

ביום כ"ב בשבט חל יו"ד של הגאון הקדוש ר' שמעון אופנהיים זי"ע שכיחן כראב"ד עיר פעשט (כיום בודאפעשט) במשך למעלה מחמישים שנה.

כזכור, בעיר בודאפעשט יש כמה בתי עלמין. אחד מהם הוא בית החיים המפורסם של הארטאדאקסן בבודא בו מנו"כ של רבינו הק' מקנענהניטש זי"ע, הגאון המפורסם ר' קאפיל רייך אב"ד בודאפעשט ושאר גדולים ורבנים שהלכו לעולמם באותה תקופה והוא קטן יותר. לעומת זאת יש בית החיים גדול ברחוב קוזמא שהוא בעצם בית החיים של הניאולאגן, אך רבי שמעון אופנהיים שנסתלק קודם הטיילונג (חלוקת הקהילות) עדיין נטמן שם.

רבי שמעון אופנהיים זי"ע נולד בעיר באסקאוויטץ שם למד מפי הגה"ק ר' וואלין באסקאוויטץ (בן בעל המחצית השקל) ולאחר מכן היה לתלמידו של רבינו הנודע ביהודה זי"ע.

מתחילה הרביץ תורה בעיר פראג, אח"כ בעוד ערים ובשנת תקס"א נמנה לרב ואב"ד בעיר פעשט ונשא במשרה רמה זו למעלה מחמישים שנה עד לפטירתו ביום כ"ב שבט בשנת תרי"א. חיבר כמה חיבורים חשובים בהלכה הנקובים בשם הר הכרמל, הר המוריה והר הקדם, כמו כן חיבר גם ספר מוסר ודרוש נור הקודש, ועוד ספרים.

אודות קדושתו מסופר שאחר שישים שנה מפטירתו בנו מטעם הממשלה על חלק משטח ביה"ח ל"ע, והעתיקו קברים ממקומם, וסיפר עד ראייה איך שראה שהגה"ק ר' שמעון זי"ע היה שלם בגופו ובתכריכיו כאילו נקבר זה עתה (ספר ציון המצוינת)

דבר פלא הוא מה שצווה גאון וצדיק זה לחרוט על מצבתו בזה"ל: " אחלה נא פני מבקרי קברים וברצונם לעכב פה על קברי, יאמרו מנוחה נכונה, ואם יהי' ח"ו בצרה יתפלל על קברי ויתן דבר מה לצדקה בעד נשמתו ובעל הרחמים ישמע שוועתם אכ"י ". על יד הציון מופיעה התפילה מנוחה נכונה הנזכרת בספר מעבר יבק, ואכן רבים באים להתפלל שם ולקיים סגולה זו.

איתא בתנא דבי אליהו רבה (פרק יז, אות יב) וכיון שקיבלו ישראל מלכות שמים בשמחה ואמרו כל אשר דבר ה' נעשה ונשמע מיד אמר הקב"ה למשה, דבר אל בני ישראל ויקחו לי תרומה וגו'.

להבין השייכות בין ב' העניינים, בהקדם מאמר רבינו יהודה צבי מסטרעטין זי"ע, ומטו ביה משמיה דבנו רבינו אברהם, לפרש דברי הכתוב " ובחרת בחיים" (דברים ל, ט),

הנה קשה, מי פתי לא יבחר לעצמו חלק החיים מחלק המוות, עד שיצטרך לומר ובחרת בחיים כאדם האומר לבנו בחר לך חלק יפה בנחלתי, ועוד למה נאמר ובחרת בחיים בתוספת ב' ולא נאמר ובחרת חיים,

אלא שעניין הבחירה הוא לבחור בין חלק גרוע לחלק יפה ומשובח יותר, ובא הכתוב ללמדנו שאפילו בעניין החיים הן התורה והמצוות שהם חיי עולם, יש לבחור היפה והמשובח יותר.

והוא כי ההונאה בדרכי העבודה מצויה מאוד, ודברים רבים שאצל האדם למצוה יחשב והוא טובר שהוא מצד היצר הטוב, באמת הוא מצד היצר הרע, ובכל מעשה ומעשה אף של מצווה צריך האדם לבחון הדק היטב אם אין בו סרך איסור וכעניין מצווה הבאה בעבירה וכיו"ב.

וזהו שאמרו רבותינו (אבות ב, א) איזוהי דרך ישרה שיבור לו האדם, היינו מיירי כבר בדרך ישרה לעבודת ה' ועם כל זאת יש לבור אי זה דרך ילך בה ללא כל שמץ עבירה ואיסור.

ועל זה הזהירנו הכתוב ובחרת בחיים, רצה לומר בחיים ולא כל חיים אלא רק דרך כזו מנוקה מכל עוון גם בקיום מצוות ה' ושלא להונות עצמו בזה. ולכן כשבא השי"ת לצוות על מצוות התרומה, הזהיר את בני ישראל ויקחו לי - לשמי (שמות כה, ב ופרש"י שם), כלומר שלא יהיה בממון זה שום נדנוד איסור כמו שמצוי לעיתים, אלא שיקיימו המצווה לשם ה' בנקיות.

והשתא אתי שפיר, דבני ישראל קיבלו על עצמם נעשה ונשמע, היינו שאכן יקיימו את המצוות כולן אך טרם קיום כל מצווה וכל מעשה טוב ישמעו ויבחנו אם אין בזה חשש איסור לא תעשה, וכיון שקיבלו זו הדרך על עצמם, מיד נתן להם השי"ת מצות תרומה שבה צריך זהירות ביותר בזה.

(נר אברהם תרומה)

באר המועשיות

מדבר שקר תרחק

פעם אחת יצאו שניים מהאריות שבחבורת חסידי קאצק אל הדרך כשמחזו חפצם היתה העיירה קאצק, לקבל פני רבם הרה"ק ר' מנחם מענדל ז"ע. בתחילת השבוע יצאו לדרך והתכוונו להגיע לקאצק לפני השבת, אולם עקב עיכובים שונים ומשונים נתארכה דרכם והם נאלצו לשבות בעיר זאקליקוב.

בעיר התגורר באותה העת הרה"ק רבי לייביש מזאקליקוב ז"ע, מגדולי תלמידיו של הרה"ק החוזה מלובלין ז"ע. השניים רצו לראות כיצד הוא עורך את שולחנו הטהור ושאר עבודתו בקודש, אולם הסתפקו בעקבות דרכו בעבודת ה' ששונה הייתה מדרכו הידועה של רבם השרף שהיתה כידוע לבקש את מידת האמת בלא שום פשרות. הוא דרש מחסידיו לעבוד את ה' באמת, ולא לשגות בדמיונות, ובחריפות היה מבקר כל דבר שריח של חיצוניות נודף ממנו, אף לעבודת ה'. לעומתו, הצדיק מזאקליקוב סבר שאמת לאמתה בלא שמץ תוספת אינה בנמצא בעולם התחתון שהוא עולם השקר, וכל אחד שמבקש לעבוד את קונו משובח הדבר בכל דרך שיוכל לעמוד בה.

לבסוף גמרו בדעתם שני החסידים להכניס אל הצדיק, ומיד כשנכנסו לחדר קדשו פתח הצדיק בסיפור מעשה שקרה אצל רבו הקדוש מלובלין ז"ע:

בין הבאים להסתופף בצלו של הרה"ק החוזה, היה סוחר יהודי מארץ אשכנז. לבושו והילוכו היה כשל בן אשכנז הרחוק מחסידות בפרט ומיהדות בכלל אך כמה פעמים בשנה הקפיד לבוא להסתופף בצל הקדוש. החסידים לא ידעו מי הוא ומדוע הוא נוהג לבוא אל הצדיק. הוא לא נראה כבן תורה ואף לא ירא שמים או מדקדק במצוות. החסידים אמרו בליבם כי מוטב שיהודי כזה ימצא בלובלין משיימצא במקומות אחרים, והיו מכנים אותו ה'דייטשל'. בהיותו עשיר גדול נהג לתת בכל פעם סכום נכבד לגבאי החצר, לאחזקת ביתו של הרבי ובעבור תלמידיו שהיו אביונים, ובכסף הציל לא אחת משפחות יהודיות מחרפת רעב.

עברו שנים. החוזה נסתלק לגניז מרומים, והיהודי ה'דייטשל' אף הוא הלך לעולמו. בבואו לבית דין של מעלה לא ידעו להכריע מה לעשות בו. לגיהנום אי-אפשר לשלחו, שכן נתן סכומי צדקה גדולים פעמים רבות בחייו. עם זה, לגן עדן אי-אפשר להכניסו, שהרי רוב ימיו היה שקוע בתאוות. פסקו אפוא שדינו יהיה לנוע ולגוד בעולם הדמיון. הוא יעבור במקומות שונים, יהנה מתאוותיו ויראה דברים שכולם פרי הדמיון. אולם אף זאת פסקו, שבמקום שנשמתו תאחז בו ולא תרפה, שם תהיה מנוחתה.

פתאום מצא האיש את עצמו בחברת ידידיו ומכריו משכבר הימים. הוא ניסה שוב להתהלך עם ולהשתתף בחגיגותיהם, אך הללו ההפנו לו עורף ולעגו לו, עד שגורש מהם בחרפה. לאחר שכבודו הושפל עד עפר החליט לעזובם לנצח ונשאר בודד. התנחם האיש בכך אשר עשיר הוא והשקיע אפוא את כל כוחותיו בעסקיו. אך לדאבונו, כל עסקיו התמוטטו, ואף הכסף המזומן שהיה עמו נשדד. הדבר האחרון שנותר לו היתה משפחתו, אשתו וילדיו, אך לתדהמתו גם הם בזו לו וגירשו אותו. הוא ניסה להתחנן ולמצוא מסילות ללבבם, אך הם הפנו לו עורף, וכמעט סקלוהו באבנים. באין ברירה עזב גם את ביתו. בקושי הצליח לשרך את רגליו. ייאוש עצום אפף אותו. אפסה כל תקווה. אין עוד צורך בו, אין איש מוכן להביט בו.

פתאום נזכר בדמותו של הרה"ק מלובלין. הוא פעמים רבות נתן סכומים נכבדים לחוזה, ודאי הצדיק יעזור לו עכשיו. הוא ניסה ללכת ללובלין, אך לא מצא את הדרך. מכשולים רבים עמדו לפניו. הוא מעד וכשל שוב ושוב, אך לא הרפה. אדיר היה חפצו להגיע ללובלין, וסוף כל סוף, לאחר תלאות וייסורים רבים, מצא את עצמו לפני ביתו של הצדיק. בית הצדיק היה נראה מוזר ושונה. איש לא נראה בסביבתו, ואף שעריה היו נעולים בבריח. האיש כמעט איבד את תקוותו האחרונה, אולם אזר אומץ וניסה להיכנס. פתאום ראה מולו את איש האלוקים, החוזה מלובלין. כל רגשותיו התפרצו בכי מר, והוא זעק מקירות ליבו: "רבי, הושיעני! ידידי הפנו לי עורף, עסקיי ירדו לטמיון, ואף אשתי וילדיי בגדו בי וגירשוני. אנא, רבי, הושיעה!".

מיד נשמע קולו של הצדיק כשהוא קורא בקול: "למה לך ידידים ומכרים, למה לך עסקים וכספים, ולמה תבקש את אשתך וילדיך – הלא מת אתה, ובעולם הדמיון אתה שרוי!". בכיו של האיש גבר והלך והוא זעק בקול: "רבי, אם מת אני, שישלחוני לגיהנום. מוטב לסבול את ייסורי הגיהנום ובלבד שלא אשוטט עוד נע ונד". השיב לו הצדיק: "אמנם בעולם הדמיון אתה שרוי, אולם מכיוון שהגעת לכאן, אם תאחז ולא תרפה, תבוא על תיקונך".

סיים רבי לייביש מזאקליקוב את סיפורו, ואמר לחסידים החריפים: "הנה, לפעמים יכול אדם לקנות את עולמו גם אם הוא שרוי בעולם של דמיון, אם יצליח לאחוז ולא להרפות".

החסידים הבינו מיד מה ביקש הצדיק לרמוז להם. לאחר השבת באו לקאצק, ומיד בהיכנסם לחדר רבם, עוד בטרם הספיקו לפצות פיהם, קרא הצדיק לעומתם בחריפותו הנודעת: "דעו, כי טובים כל יסורי עולם מדמיון אחד, וטוב הכלב המת שיועד שהוא מת, מן הארי החי שאינו יודע שהוא חי!".

מבאר הישועות

סיפר מוה"ר ה.ב.ש. הי"ו מארה"ב:

כבר זמן מה שמוכר לי הציון הקדוש של הרה"ק מקנעהניטש ז"ע כמקום המסוגל לכל מיני ישועות.

בעיני זכיתי לראות ישועות מופלאות כשהייתי צריך ישועה בעניין זיווגים ונסעתי לציון הקדוש להעטיר על כך ואכן הישועה הגיעה חיש מהרה. זכיתי אף לנדב ממון עבור מלאכת עריכת ספר של רבינו ואכן ראיתי סייעתא דשמיא מופלגת בכמה מענייני (דברים אלו התפרסמו כאן לפני שבועות אחדים).

בשנים האחרונות היו לי משפט קשה וארוך אודות עניינים משפחתיים ל"ע ולא ראיתי שטענותיי מתקבלות בכלל. לאחר הרבה עגמת נפש החלטתי לנסוע לעיר בודאפעשט כדי להתפלל על כך בציון המצוינת של רבינו.

כך עשיתי ושפכתי שם דמעות כמים שאזכה במשפט, וממש לא יאומן כי יסופר מיד כשסיימתי את התפילה עוד כשעודני שם על יד הציון הקדוש התקשר אליי העורך דין (אדוואקאט) ובישרני בבשורה הטובה שהעניינים הסתדרו ובקשתי נתקבלה.

לתרומות והנצחות וכל ענייני הגליון נא לפנות לאימעייל

JERUSALEMBAK@GMAIL.COM

האדרעס של ציון הק' של רבינו ז"ע בעיר בודאפעשט:
Csörsz u. 55 Budapest

בשעות הלילה יש תיבה ובה מפתח בית החיים לקבל הקוד לפתוח התיבה נא לפנות אל האימעייל הנ"ל או להתקשר +367684490-1347 (ארה"ב) או +972-733572398 (א"י)

חלק מחומצאות הגליון נתגברו ע"י ידידנו הנכבד

מוה"ר שלמה בן מאטיל שליט"א

העומד לימינו בכל עת

זכות רבינו תעמוד בעדו להתברך בכל מילי דמיטב